

6.Sınıf Sosyal Bilgiler Konu Özetleri

Ünite 7 : Uluslararası İlişkilerimiz
Konu : Türk Cumhuriyetleri ve Komşu Ülkelerle İlişkiler

Millî Dış Politika İlkeleri

Ülkeler arasında kültürel, sosyal, siyasi ve ekonomik yönden çeşitli ilişkiler vardır. Ülkeler birbirleriyle olan ilişkilerini, belirledikleri dış politika esaslarına göre yürütürler. Ülkemizin Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde belirlediği millî dış politika ilkeleri aşağıda verilmiştir. İnceleyiniz.

Devletlerin eşitliği: Uluslararası ilişkilerde devletler siyasi olarak eşittir.

Karşılıklılık (mütekabiliyet): Uluslararası ilişkilerde karşılıklı güven ve saygı esastır.

Komşu devletlerle barış içinde yaşama: Komşularımızla ve bütün devletlerle iyi geçinmek esastır.

Yurtta barış dünyada barış: Yurtta ve dünyada barış ortamına katkıda bulunmak gereklidir.

Tam bağımsızlık: Millî sınırlar içinde bağımsız yaşamak esastır.

Türkler, Orta Asya'dan dünyanın çeşitli yerlerine göç ederek yeni yurtlar edinmiştir. Dünya'nın çeşitli yerlerine Orta Asya'dan göç başladığında, bazı Türk toplulukları Orta Asya ve çevresinde yaşamlarını sürdürmeyi tercih etmiştir. Türkler göç ettikleri yerlerde özellikle Anadolu, Kafkasya ve Balkanlar'da yeni devletler kurmuştur. Bu devletlerden biri de 29 Ekim 1923 yılında Anadolu toprakları üzerinde kurulan Türkiye Cumhuriyeti'dir. Günümüzde ülkemizden başka yerlerde de yaşamlarını sürdüren Türkler bulunmaktadır. Ayrıca 25 Aralık 1991 tarihinde Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin (SSCB) dağılmasıyla birlikte Orta Asya ve Kafkasya'da birçok devlet bağımsızlığını ilan etmiştir. SSCB'nin çatısı altında yaşayan soydaşlarımız da bağımsızlıklarını ilan ederek kendi devletlerini kurmuştur. Bu devletler, **Türk Cumhuriyetleri** olarak adlandırılmaktadır.

SSCB'nin Dağılmasından Sonra Kurulan Türk Cumhuriyetleri				
Azerbaycan	Kazakistan	Özbekistan	Türkmenistan	Kırgızistan

SSCB'nin dağılması sonucu bağımsızlığına kavuşan Türk Cumhuriyetlerini tanıyan ilk ülke Türkiye olmuş ve bu devletlerin uluslararası toplum tarafından kabul görmesi için girişimlerde bulunmuştur. Çünkü Türk Cumhuriyetleriyle ortak dil, tarih ve kültür geçmişimiz vardır. Bu durum Türk Cumhuriyetleri ve ülkemiz arasındaki ilişkilerin güçlenmesine zemin hazırlamıştır. Türk Cumhuriyetlerinde yaşayan soydaşlarımızla sosyal, ekonomik ve kültürel alanda iş birliğini geliştirmek amacıyla 1992 yılında, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) kuruldu. TİKA, ortak değerlere sahip olduğumuz ülkeler başta olmak üzere birçok bölge ve ülkede Türk dış politikasının uygulayıcı bir kurumu hâline gelmiştir.

TİKA'nın yanı sıra Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı (TÜRKSOY) da ülkemizin Türk Cumhuriyetleri ile ilişkilerinin gelişmesine katkı sağlayan kurumlardan biridir. TÜRKSOY Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan ve Türkiye'nin üyeliği ile 2 Temmuz 1993 tarihinde kurulmuştur. Yönetim merkezi Ankara olan TÜRKSOY'un amacı Türk

kökenli ve Türk dili konuşan Türk devletlerinin ve halklarının birbirlerini daha iyi anlamalarını sağlamak, kültür ve sanatının korunması yönünde faaliyette bulunmaktır.

Ülkemizin Türk Cumhuriyetleri ile Olan İlişkileri

Azerbaycan

Kurulduğu yıldan itibaren Azerbaycan ile Türkiye arasında dostane bir ilişki vardır. Hatta iki ülke vatandaşları birbirleri için “kardeş ülke” yakıştırmaları yapmaktadır. Türkiye, Azerbaycan petrolünün dünya pazarlarına taşınması için Bakü-Tiflis-Ceyhan Petrol Boru Hattı’nın yapımına destek vermiştir. İki ülke arasında uzanan bu hat sayesinde petrol Azerbaycan’dan ülkemize taşınmakta, ülkemizden de tanker ve gemilerle başka ülkelere pazarlanmaktadır.

Kazakistan

Türkiye ile Kazakistan arasında çeşitli madenler, hayvansal ürünler ve tarım ürünleri başta olmak üzere önemli ticari faaliyetler söz konusudur. Ayrıca iki ülke arasında bankacılık alanında iş birliği yapılmaktadır. Türk dünyasının ortak üniversitesi olarak kabul edilen Ahmet Yesevi Üniversitesi bu ülkede bulunmaktadır. Üniversitenin öğretim dilinin Türkiye Türkçesi ve Kazak Türkçesi olması kültürel birlikteliğimizin bir göstergesidir. Bu üniversitede yaklaşık 8.000 Türk vatandaşı eğitim görmektedir. Bununla birlikte TİKA, Türk-İslam bilginlerinden biri olan Ahmet Yesevi’nin türbesinde kapsamlı bir restorasyon çalışması yapmıştır.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Akdeniz’de Kıbrıs Adası’nda kurulan bir Türk Cumhuriyetidir. Türkiye ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti halkları arasında var olan güçlü tarihi ve kültürel bağ ile dil bağı iki ülke arasındaki ilişkilerin her zaman güçlü olmasını sağlamaktadır. Öyle ki KKTC için ülkemizde “yavru vatan” nitelendirmesi yapılmaktadır. KKTC’yi resmî olarak tanıyan tek ülke Türkiye’dir. Bu nedenle ülkemiz, KKTC’nin haklarını dünya kamuoyunda koruma görevini üstlenmiştir.

Kırgızistan

Türkiye ile Kırgızistan arasındaki ilişkiler, stratejik ortaklık seviyesindedir. İki ülke arasında başta siyasi, ekonomik, kültür, sağlık ve ulaştırma olmak üzere iyi ilişkiler mevcuttur. Taraflar arasında Cumhurbaşkanı düzeyinde çok sayıda ziyaret gerçekleştirilmiş, bu ziyaretler esnasında çeşitli antlaşmalar imzalanmıştır.

Türkmenistan

Türkiye, Türkmenistan’ın bağımsızlığını ilk tanıyan ve burada ilk büyükelçilik açan ülkedir. İki ülke arasında başta dış politika, ticaret, kültür ve eğitim olmak üzere her alanda ilişkiler iyi düzeydedir. Her yıl çok sayıda Türkmen vatandaşı ülkemize turizm ve ticaret amacıyla gelmektedir. Bununla beraber binlerce Türkmen öğrenci ülkemiz üniversitelerinde eğitim görmektedir.

Özbekistan

Türkiye, Özbekistan ile arasındaki iş birliğinin her alanda gelişimine büyük önem vermektedir. İki ülke arasında kültür, bilim, eğitim, spor ve turizm alanlarında iş birliği antlaşmaları imzalanmıştır. İki ülke arasındaki ticaret hacmi her geçen yıl artmaktadır.

Ülkemizin Komşu Devletlerle Olan İlişkileri

Bulgaristan

Türkiye ile Bulgaristan dost ve müttefik iki ülkedir. Bulgaristan'ın demokrasiye geçişiyle birlikte iki ülke arasındaki ilişkiler artmıştır. Ülkemiz, son yıllarda Bulgaristan'ın önemli ticaret ortaklarından biri olmuştur. Türk girişimciler, son yıllarda Bulgaristan'da birçok yatırım yapmışlardır. Bulgaristan'da TİKA ve Yunus Emre Kültür Merkezinin şubesi bulunmaktadır.

İran

İran, 400 yıla yakın süredir değişmeyen 560 km'lik sınırı paylaştığımız bir komşumuzdur. İki devlet arasındaki ekonomik, kültürel, siyasi ve sosyal ilişkilerin daha da gelişmesi için çaba gösterilmektedir. Ülkemiz, İran'dan özellikle petrol ve doğal gaz satın almaktadır. İran'a başta altın, çelik ve otomotiv ürünleri olmak üzere çok sayıda ürün ihraç etmektedir.

Ermenistan

Türkiye, Ermenistan'ın bağımsızlığını 16 Aralık 1991 tarihinde tanımıştır. Hemen sonrasında bu ülkeye insani yardımlarda bulunmuş, bölgesel kuruluşlar ve uluslararası toplum ile bütünleşmesi yönünde çaba harcamıştır. Günümüzde iki ülke arasındaki ilişkiler geliştirilme aşamasındadır.

Yunanistan

Türkiye ile Yunanistan arasındaki ilişkiler uzun süre inişli çıkışlı bir seyir izlemiştir. Ancak 1999 yılı itibariyle iş birliği ve müzakereye dayalı yeni bir döneme girilmiştir. Bu sayede ticaret, ulaştırma ve turizm alanlarında ilerlemeler olmuştur. İki ülke arasındaki ticaret hacmi her geçen yıl artmaktadır. İstanbul-Selanik hızlı tren hattının kurulması planlanmaktadır. Selanik'te bulunan Atatürk Evi her yıl çok sayıda Türk vatandaşını ağırlamaktadır.

Gürcistan

Türkiye 16 Aralık 1991 tarihinde Gürcistan'ın bağımsızlığını tanımıştır. Ülkemiz Gürcistan'ın en büyük ticaret ortaklarından biridir. Türkiye ile Gürcistan ilişkilerindeki en önemli konulardan birini Ahıska Türklerinin ana vatanlarına geri dönüş süreci oluşturmaktadır. Ülkemizden Gürcistan'a demir çelik, inşaat malzemesi, tıbbi ilaç ihracatı yapılmaktadır.

Suriye

Suriye, ülkemizin en uzun sınır komşusudur. İki ülke arasındaki ilişkiler 2011 yılında Suriye'de başlayan iç karışıklıklar sonrasında bozalsa da ülkemiz, Suriye halkının her zaman yanında yer almıştır. Devletimiz, Suriye'de yaşanan karışıklık ortamından ülkemize sığınan mültecilere kucak açmıştır. Ülkemiz onların sağlık, eğitim, beslenme ve barınma gibi temel ihtiyaçlarını gidermeye çalışmaktadır.

Irak

Irak, yıllardır süren iç karışıklıklarla uğraşmak zorunda kalan bir sınır komşumuzdur. Türkiye her zaman Irak'ın toprak bütünlüğünü savunmuştur. İki ülke arasındaki ekonomik ilişkiler ileri bir seviyededir. Kerkük-Yumurtalık Petrol Boru Hattı sayesinde Irak'tan ülkemize ham petrol taşınmaktadır.

6.Sınıf Sosyal Bilgiler Konu Özetleri

Ünite 7 : Uluslararası İlişkilerimiz Konu : Ülkemizin Ekonomik İlişkileri

İnsanlar yaşamlarını sürdürmek için ihtiyaçlarını gidermek zorundadır. Bu nedenle vatandaşlarının beslenme, barınma, giyinme, korunma ve ulaşım gibi ihtiyaçları öncelikle ülke içindeki kaynaklar kullanılarak karşılanmaya çalışılır. Ancak bu her zaman mümkün olmayabilir. Çünkü kaynakları sınırsız değildir. Bir ülkede kimi kaynaklar fazla iken kimi kaynaklar da yetersiz olabilmektedir. Yukarıdaki görsellerde gördüğünüz ürünlerden kuru incir ve tekstil ürünleri ülkemizde fazladır. Bu ürünlerin ihtiyaç fazlası olan kısmını başka ülkelere satarak gelir elde ederiz. Petrol ve doğal gaz ise ülkemizde sınırlı miktarda bulunmaktadır. Bu nedenle ülkemiz petrol ve doğal gaz ihtiyacının kalan kısmını diğer ülkelerden satın alarak karşılamaktadır.

Kâr elde etmek amacıyla üretilen her türlü mal ve hizmetin alınıp satılmasına ticaret denir. Ülkeler, kaynaklarından elde ettikleri ihtiyaç fazlası ürünleri diğer ülkelere satar. Eğer kendi kaynakları, ihtiyaçlarını karşılamaya yetmezse bunu diğer ülkelerden satın alarak karşılar. Ülkeler arasında yapılan bu faaliyete **dış ticaret** denir.

Dış ticaret, **ithalat** ve **ihracat** olarak ikiye ayrılır. Bir ülkenin, başka ülkelere mal veya hizmet satın almasına **ithalat (dış alım)** denir. Ülkemizin Almanya ve Fransa'dan ilaç, ABD'den tıbbi cihaz, Japonya'dan otomobil satın alması ithalata örnektir. Bir ülkenin, başka ülkelere mal veya hizmet satmasına **ihracat (dış satım)** denir. Ülkemizde üretilen beyaz eşyanın İspanya'ya, bor madeninin ABD'ye, kayısının İngiltere'ye satılması ihracata örnektir.

Türkiye, Dünya'daki birçok ülke ile ekonomik ilişki kurarak ithalat ve ihracat yapmaktadır.

İhracat (Dış Satım)			İthalat (Dış Alım)		
1	Almanya	15.118.910.000 dolar	1	Çin	23.370.620.000 dolar
2	İngiltere	9.603.189.000 dolar	2	Almanya	21.301.869.000 dolar
3	BAE	9.184.157.000 dolar	3	Rusya	19.514.094.000 dolar
4	Irak	9.054.612.000 dolar	4	ABD	11.951.744.000 dolar
5	ABD	8.654.268.000 dolar	5	İtalya	11.304.715.000 dolar
6	İtalya	8.473.471.000 dolar	6	Fransa	8.070.897.000 dolar
7	Fransa	6.584.199.000 dolar	7	İran	7.492.104.000 dolar

TÜİK 2017 yılı en çok ithalat ve ihracat yapılan 20 ülke raporundan düzenlenmiştir.
Genel Ağ'dan düzenlenerek alınmıştır (13.07.2018).

Tabloda görüldüğü gibi ülkemiz en fazla Almanya, Rusya, ABD, Çin, İngiltere, Irak, Fransa, İran, BAE ve İtalya gibi ülkelerle ticaret yapmaktadır. Almanya ile ticari ilişkilerimizin gelişmesinde bu ülkede 3 milyonun üzerinde Türk vatandaşı yaşamasının etkisi büyüktür. Rusya'dan petrol ve doğal gaz satın alırız. Ülkemizde yetiştirdiğimiz tarım ürünlerinin ihtiyaç fazlasını da Rusya'ya satarak gelir elde ederiz. Irak ile ülkemiz arasında bulunan Kerkük-Yumurtalık Petrol Boru Hattı sayesinde bu ülkeden petrol ithal ederiz.

Ülkemiz bazı ürünleri diğer ülkelerden ithal etmektedir. Kendi kaynaklarımızın yetersiz kaldığı veya ülkemizde hiç bulunmayan bazı ürünleri ülke dışından satın alarak ihtiyacımızı karşılarız. Kahve, kakao, ananas, mango gibi tarım ürünleri ülkemizde yetişmez. Muz ise ülkemizde yetiştirilmesine rağmen ihtiyacımızı karşılayacak düzeyde değildir. Bu tarım ürünlerini diğer ülkelerden satın alırız. Petrol ve doğal gaz da ülkemizde az miktarda çıkarılmaktadır. Bu nedenle petrol ve doğal gaz ihtiyacımızın geri kalanı diğer ülkelerden karşılanmaktadır.

Ülkemizin ihraç ettiği önemli ürünlerden bazılarını aşağıda verilen görsel üzerinde inceleyiniz (Harita 7.2).

Ülkemiz, kaynaklarını kullanarak üretim yapmaktadır. Üretilen ürünlerin bir kısmı ihtiyacımızdan fazla olabilmektedir. Ülkemiz, bu ürünleri diğer ülkelere satarak kaynaklarını değerlendirmekte ve kazanç elde etmektedir. Ülke kaynakları kullanılarak üretilen hazır giyim,

mobilya, demir-elik, cam, seramik, beyaz eşya, tarım ve hayvancılık ürünleri çeşitli ülkelere ihraç edilmektedir. Ülkemizde bor ve krom madeni fazladır. Bu madenler gerek işlenerek gerekse ham madde olarak diğer ülkelere satılmaktadır. Yine lkemizde bulunan fabrikalarda üretilen otomotiv ürünleri dünyanın çeşitli ülkelerine ihraç edilmektedir. Kaynaklar kullanılarak üretilen beyaz eşyalar da dünyanın çeşitli ülkelerine gönderilmektedir.

Tescilli coğrafi işaret (Görsel 7.23), tüketiciler için ürünün kaynağını, belirgin özelliklerini ve ürünün söz konusu özellikleri ile coğrafi alan arasındaki bağlantıyı gösteren kalite işaretidir. Gıda, tarım, maden, el sanatları, sanayi ürünleri coğrafi işaret tesciline konu olabilir. Ülkemizde Bursa kestane şekeri, Konya Akşehir kirazı, Zonguldak Devrek bastonu, Erzurum İspir kuru fasulyesi, Mardin taşı coğrafi işaret tescili olan ürünlere örnektir.

Tescilli coğrafi işaret-menşe adı logosu

6.Sınıf Sosyal Bilgiler Konu Özetleri

Ünite 7 : Uluslararası İlişkilerimiz **Konu : Ülkemizin Üstlendiği Uluslararası Roller**

Bir ülke, coğrafi konumundan dolayı elde ettiği ekonomik, siyasi, askerî ve kültürel güçle dış siyasetini oluşturup yönlendirebilir. Buna bir ülkenin jeopolitik konumu adı verilir. Ülkemizin dünya üzerinde bulunduğu konum ülkemize bazı avantajlar sağlamıştır.

Türkiye; Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının birbirine en çok yaklaştığı konumda bulunmaktadır. Bu nedenle dünyanın önemli geçiş yolları ülkemizde bulunmakta ve ülkemiz, bu üç kıta arasında bir köprü görevi görmektedir. Türkiye, petrol ve doğal gaz kaynaklarının büyük bir bölümünü elinde bulunduran Orta Doğu ve Asya ülkelerine yakın bir konumdadır. Ülkemizin bu konumu Asya ve Avrupa kıtaları arasında petrol ve doğal gaz sevkiyatının ülkemiz üzerinden yapılmasına olanak sağlamaktadır. Örneğin Azerbaycan'ın Bakü şehrinde çıkarılan petrol, boru hatları sayesinde Gürcistan'ın Tiflis şehriden geçerek Ceyhan'a (Adana) ulaşır. Petrol, buradan limanlarda tanker gemilere yüklenerek diğer ülkelere gönderilir. Ülkemiz de bu sayede ekonomik olarak kazanç elde eder.

Boğazlar ve kanallar bulunduğu ülkelere önemli özellikler kazandırır. Panama'da bulunan Panama Kanalı, Mısır'da bulunan Süveyş Kanalı, İspanya ve Fas arasında bulunan Cebelitarık Boğazı bunlara örnektir. Ülkemizde yer alan İstanbul ve Çanakkale boğazları deniz ulaşımı açısından oldukça önemlidir. Karadeniz ve Akdeniz arasındaki deniz ulaşımı Türkiye'nin kontrolündedir. Karadeniz'e kıyısı olan ülkelere ait gemiler bu boğazları kullanarak Ege ve Akdeniz'e ulaşmaktadır.

Türkiye'nin üzerinde kurulduğu Anadolu toprakları tarihte birçok uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. Bu bakımdan Türkiye tarihî mekân, tarihî eser ve tarihî nesneler yönünden zengin ülkeler arasında yer almaktadır. Bu durum ülkemize kültürel bir güç kazandırmıştır. Dünyanın birçok yerinden insanlar ülkemizi turist olarak ziyaret etmektedir. Böylece ülkemiz hem ekonomik kazanç elde etmekte hem de dünyanın önemli bir kültür merkezi olarak uluslararası rol üstlenmektedir.

Türkiye, üç tarafı denizlerle çevrili ve ılıman iklime sahip bir ülkedir. Ülkemiz su kaynakları bakımından zengindir ve verimli tarım arazilerine sahiptir. Bu sayede ülkemizde tarım ve hayvancılık gelişmiştir. Üretilen tarım ve hayvancılık ürünleri dünyanın çeşitli yerlerine ihraç edilmektedir. Ülkemiz aynı zamanda zengin yer altı kaynaklarına sahiptir. Örneğin, dünyadaki bor madeni rezervlerinin yaklaşık %65'i Türkiye'de bulunmaktadır. Ülkemizin "geleceğin petrolü" olarak nitelendirilen bor madeni rezervlerine sahip olması, gelecekte siyasi ve ekonomik olarak daha da güçlü bir konuma gelmesini sağlayacaktır.

Türkiye askerî güç bakımından dünyanın sayılı ülkeleri arasında yer almaktadır. Ülkemiz sahip olduğu güçlü ordusuyla hakimiyet sürdüğü topraklarda barış ve huzurun teminatı durumundadır. Türkiye siyasi ve askerî gücünü kullanarak Orta Doğu, Balkanlar ve Kafkaslar'da meydana gelen sorunların çözümünde etkin bir rol oynamaktadır.

Ülkemiz jeopolitik konumundan dolayı sahip olduğu özellikler sayesinde uluslararası birçok kuruluşun üyesi veya kurucusu olmuştur. Bu durum ülkemizin dünyada siyasi, kültürel, ekonomik ve askerî açılardan çeşitli roller üstlenmesini sağlamıştır. Şimdi bu kuruluşlardan bazılarını ülkemizin üstlendiği uluslararası roller açısından inceleyelim.

Birleşmiş Milletler Teşkilatı (BM)

Birleşmiş Milletler Teşkilatı (Görsel 7.27) 1945 yılında kurulmuştur. Merkezi ABD'nin New York şehrinde bulunan teşkilata 193 ülke üyedir. Türkiye, kurucu üyeler arasında yer almaktadır. Teşkilatın temel amaçları;

- Savaşları ve barışa yönelik tehditleri önlemek,
- Ülkeler arasında dostane ilişkiler kurmak,
- Uluslararası ekonomik ve sosyal iş birliğini sağlamaktır.

*Birleşmiş Milletler Teşkilatının
amblemi*

Türkiye, Birleşmiş Milletlerin gündeminde olan konularda yapıcı ve uzlaştıracı bir rol oynamaya gayret etmektedir. Üye devletler ekonomik güçleriyle orantılı olarak teşkilata maddi yardım yapmaktadır. Ekonomik olarak sürekli bir büyüme içinde olan ülkemizin teşkilata yapmış olduğu para yardımı yıldan yıla artmaktadır. Ayrıca Türkiye kendisini doğrudan ilgilendirmese de diğer üye ülkelerin önemli gördüğü birçok konuda aktif bir politika izlemekte ve ülkelerin sorunlarına çözümler getirmeye çalışmaktadır. Birleşmiş Milletlerin tüm dünya insanların umudu olma niteliğini sürdürmesi gerektiği inancıyla, teşkilat sisteminin daha iyi işlemesine yönelik adımları desteklemektedir.

Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO)

1952 yılından bu yana üyesi olduğumuz NATO (Görsel 7.28), ülkemizin güvenliğinin temininde merkezi bir role sahip olmuştur. Bunun karşılığında ülkemiz diğer müttefikleriyle ortak değerlerin savunulması yönünde üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmiştir. Türkiye, NATO'nun dünya çapında yaptığı faaliyetlere yeri geldiğinde askeri gücüyle destek vermektedir.

NATO'nun amblemi

Avrupa Konseyi (AK)

Avrupa Konseyi (Görsel 7.29), 5 Mayıs 1949 tarihinde kurulmuştur. Merkezi, Fransa'nın Strazburg şehrinde bulunmaktadır. Teşkilatın amaçları şöyledir:

- İnsan hakları ve demokrasi ilkelerini korumak ve güçlendirmek,
- Irkçılık, hoşgörüsüzlük ve yabancı düşmanlığı, sosyal dışlanma, uyuşturucu madde ve çevre konularında sorunlara çözüm aramak,
- Üye ülkelerin sosyal ve kültürel alanlarda ilerlemesine ve gelişmesine katkıda bulunmaktır.

Avrupa Konseyinin amblemi

Türkiye, Avrupa Konseyinin kurucu üyeleri arasında kabul edilmektedir. Ülkemiz bu teşkilatın kuruluş ve gelişim yıllarında, Avrupa'nın II. Dünya Savaşı sonrasında içinde bulunduğu kötü

durumdan çıkması ve yeniden birleşme yoluna gitmesi için çaba göstermiştir. Türk milletvekilleri teşkilatın kuruluşundan bu yana Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisinde görev yapmaktadır.

Gelişmekte Olan 20 Ülke (G-20)

G-20, uluslararası sistemde başlıca gelişmiş ülkeler ile önemi ve ağırlığı hızla artan gelişmekte olan ülkeler arasında ekonomik ilişkileri artırmak amacıyla kurulmuştur. Türkiye, siyasi ve ekonomik özellikleri bakımından bu ülkeler arasında koordinasyonu sağlayabilen önemli bir ülkedir. Bu nedenle ülkemiz G-20'nin çalışmalarına aktif katkılar sağlamaktadır. Türkiye, 1 Aralık 2014 yılında üstlendiği G-20 dönem başkanlığını 15-16 Kasım 2015 tarihlerinde Antalya'da düzenlenen Liderler Zirvesi'nde başarıyla tamamlamıştır (Görsel 7.30).

İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT)

İslam İşbirliği Teşkilatı (Görsel 7.31), İslam dünyasının hak ve çıkarlarını korumak, üye devletler arasında iş birliği ve dayanışmayı güçlendirmek amacıyla 25 Eylül 1969 tarihinde kurulmuştur. Merkezi, Suudi Arabistan'ın Cidde şehrinde yer almaktadır. Teşkilata 57 ülke üyedir. Türkiye, teşkilatın kurucu üyeleri arasında olup aktif bir şekilde faaliyet göstermektedir. Ülkemiz, üye ülkeler arasında iş birliğini artırmaya yönelik çeşitli projeler üretmekte ve mevcut projelere de destek vermektedir.

İslam İşbirliği Teşkilatının
amblemi

Sizler de yaşamınızın ilerleyen dönemlerinde uluslararası kurum veya kuruluşlarda yer alabilir ve çalışabilirsiniz. Bu amaçla öncelikle yapılması gerekenlerden biri yabancı dil öğrenmektir. Yabancı dil öğrendiğinizde uluslararası kurum ve kuruluşlarda görevli diğer milletlerden insanlarla kolayca iletişim sağlayabilirsiniz.

6.Sınıf Sosyal Bilgiler Konu Özetleri

Ünite 7 : Uluslararası İlişkilerimiz Konu : Popüler Kültür

Her toplumun kendine özgü kültürü vardır. Kültür, atalarımızın bizlere bıraktığı mirastır. Kültür; bir toplumun bilgi, gelenek, ahlak, sanat, inanç vb. maddi ve manevi unsurlarının tümü olarak tanımlanabilir. Eve gelen misafirleri kapıdan uğurlamak, bayramlarda büyüklerin elini öpmek, askere giden gençlerin ellerine kına sürmek kültürümüze örnektir. İnsanlar geçmişten gelen kültür mirasının üzerine kendi yaşantılarından eklemeler yapar ve gelecek nesillere aktarırlar.

Teknolojinin gelişmesi toplumlar arasındaki etkileşimi hızlandırmış, gelişen ve yaygınlaşan medya araçları ülkeler arasındaki kültürel sınırları azaltmıştır. Bu nedenle toplumların çoğu kendi kültürlerini gelecek nesillere aktarırken zorluk yaşamaktadır. Bu da toplumların kendi kültürleri üzerinde olumsuz etkilere neden olabilmektedir.

20. yüzyılın başlarında ortaya çıkan teknolojik gelişmeler ile birlikte birçok alanda yeni kavramlar hayatımıza girmiştir. Popüler kültür bu kavramlardan biridir. Popüler kültür; belli bir dönem için geçerli olan, hızlı üretilen ve tüketilen kültürel öğelerin bütünü olarak tanımlanabilir. Popüler kültür unsurları, çoğu zaman toplumların kendi değerleriyle ters düşmektedir. Oysa toplumlar binlerce yıllık kültürel birikimlerini koruyabildiği sürece varlıklarını devam ettirebilirler. Yakın çevresinde popüler kültür unsurlarını benimseyen insanları gören bireylerden bazıları kendinde bir eksiklik hissedebilmekte ve kendisini popüler kültürün etkisine bırakabilmektedir. Bu durum insanların kendi kültürel değerlerini unutmasına neden olabilmektedir.

Günümüzde hayatımıza sürekli olarak yeni ürün veya hizmetler girmektedir. İnsanlar bu ürün veya hizmetler hakkında televizyon, Genel Ağ bağlantılı bilgisayarlar, akıllı cep telefonları gibi medya araçlarıyla bilgi edinmektedir. Anlık olarak ortaya çıkan popüler kültür unsurları medya araçlarıyla insanlar tarafından kabul görebilmektedir. Örneğin, medya araçları insanları sürekli yeni model cep telefonu almaya teşvik etmektedir. Bu etkiler sonucunda çalışır durumdaki cep telefonunu kullanmayıp her sene yeni cep telefonu alan kişiler için popüler kültürün etkisinde kalmıştır, denilebilir.

Bayramlarda aile büyüklerini ziyaret etmek, onların ellerini öpmek ve onlarla birlikte vakit geçirmek kültürel unsurlarımızdan biridir. Bazı insanlar medya araçlarında her bayram öncesinde yapılan tatil reklamlarından etkilenmekte ve böylece bayramlarda tatile gitmeyi tercih etmekte, aile büyüklerinin bayramını da yalnızca telefonda konuşarak veya mesaj atarak kutlamaktadır.

Lezzetli yemeklerimiz, bizi bir araya getiren bayramlarımız, insanların kaynaşmasını sağlayan halk oyunlarımız, el emeği ve göz nuru el sanatlarımız gibi değerlerin kültürel unsurlarımıza örnektir. Binlerce yıllık geçmişe sahip olan toplumumuzun bunların dışında da çok sayıda kültürel unsuru vardır. Ancak günümüzde popüler kültür insanların kendi öz kültürünü olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Şimdi bu durumun nasıl gerçekleştiğini örneklerle açıklayalım.

Hazır yiyecek [fast food (fest fud)] anlayışı dünyaya son yıllarda hızlı bir şekilde yayılmış ve yaygınlaşmış popüler kültür unsurlarından biridir. Bu anlayışta, insanların sipariş verdikten sonra çok kısa bir zamanda yemeğe ulaşması ve yemeği tüketmesi amaçlanmıştır. Bu konuda medya araçlarıyla yapılan yoğun tanıtımlar sonucunda insanlar artık hazır yiyeceklerle alıştırılmıştır. Böylece bu yemek anlayışı günümüzde insanlar arasında "sanki bizim kültürümüze aitmiş" hissi uyandırabilmektedir. Böyle bir düşünce doğru değildir. Hazır yiyecek anlayışı kendi kültürümüze ait değildir. Çünkü kültürümüzde insanlar genellikle yemekleri evlerinde pişirirler ve ailece sofrada tüketirler. Bu gelenek günümüzde hâlen devam etmekle birlikte popüler kültürden de etkilenmiştir. Elimizden geldiğince kendi yemek kültürümüze sahip çıkmaya çalışmalı ve yemek kültürümüzü popüler kültürün olumsuz etkilerinden korumaya özen göstermeliyiz.

Popüler kültürün etkisi altına aldığı bir başka alan müziklerimiz ve halk oyunlarımızdır. Medya araçları yoluyla günümüzde insanlar arasında pop, hip-hop, rap tarzı müzik dinlemek yaygınlaşmıştır. Bu tarz müzikler zamanla insanların oyun anlayışını da etkilemiştir. Özellikle gençler arasında bu müziklerin dansları ilgi görmeye başlamıştır. Bahsedilen unsurların, popüler kültürün etkisiyle dünyaya yayıldığı ve kendi kültürümüze ait olmadığı unutulmamalıdır. Popüler kültürün etkisi altına girmeden önce ülkemizde insanların çoğu türkü ve sanat müziği dinlemekte ve söylemekteydi. Bir araya geldiklerinde ise halay çekerek, zeybek ve horon gibi oyunlar oynayarak eğlenmekteydi. Günümüzde hâlen bu değerleri yaşatmaya özen gösteren kişiler vardır. Burada bizlere de önemli görevler düşmektedir. Türkülerimize ve halk oyunlarımıza sahip çıkmalı, popüler kültürün etkisiyle onların unutulup gitmesine izin vermemeliyiz.

Tek kişilik sahne şovları, popüler kültürün etkisiyle dünyaya yayılmıştır. Sahne şovu yapan kişi anlattıklarıyla insanları güldürüp eğlendirmeye çalışır. Medya araçları yoluyla yaygınlaşan bu gösteriler günümüzde insanlar tarafından kabul görmektedir. Ancak bu tip gösterilerin kültürümüze ait olan orta oyunu ile Hacivat ve Karagöz'ü unutturmasına izin vermemeliyiz.

Orta oyunu, çevresi izleyicilerle dolu bir alan içinde oynanan, yazılı bir metne dayanmayan doğaçlama bir oyundur. Oyun esnasında gösteriler yapan, öyküler anlatarak halkı eğlendiren sanatçıya meddah adı verilir. Meddahlık ve orta oyunu yüzyıllar boyunca Türk halkı tarafından büyük ilgi görmüştür. Ancak günümüzde popüler kültürün etkisiyle unutulmaya yüz tutmuştur.

Verilen örneklerde belirtildiği gibi popüler kültüre ait unsurlar medya araçları yoluyla çok hızlı bir şekilde yayılıp bireyler ve toplumsal hayat üzerinde olumsuz etkilere neden olabilmektedir. İnsanlar bu kültürün oluşturduğu bazı unsurları sorgulamadan kabul edebilmektedir. Örneğin, bilgisayar oyunları günümüzde özellikle gençler arasında hızla yayılmıştır. Bu oyunlar kontrollü olarak oynanmadığı sürece istenmeyen sonuçlara sebep olabilmektedir. Popüler kültür, gelip geçici olan ve hızla üretilip tüketilebilen bir kültür tarzıdır. İnsanları hemen etkisi altına alabilmektedir. Burada bizlere düşen, bu durumun bilinciyle hareket edebilmektir. Kendi kültürel değerlerimizi daha iyi tanımalı, öğrenmeli ve yaşatmalıyız.